

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

İbrahim AKIN

İzmir Milletvekili

2

Kırşehir ilinde sadece kent merkezine ortalama 5 ila 15 km yakınlıkta 4 altın madeni ocağı çalışması mevcuttur. Diğer ilçelerle beraber 10'a yakın altın madeni bulunmaktadır. 20 Aralık 2024'te Ankara'da Bakanlığınızın, gelen talep üzerine düzenlediği İnceleme Değerlendirme Komisyonu (İDK) toplantısı gerçekleşmiştir. Proje sahibi olan DEFAŞ Madencilik A.Ş. Koç Holding ile AKP Batman milletvekili Fernas Nasıroğlu'nun sahibi olduğu Fernas Madencilik'in ortaklığında kurulan bir şirkettir. Proje maden sahası olarak Kırşehir ili, Boztepe ve Merkez İlçeleri, Çimeli ve Körpınar Köyleri belirlenmiştir. Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecinde bölge halkının ve ilgili kurumların bütün itirazlarına rağmen iptal kararı almak yerine bir sene içerisinde tekrarlamak kaydıyla erteleme kararı alınmıştır.

Kırşehir Belediye Başkanı Selahattin Ekici'nin, köy muhtarları ve çevre örgütü temsilcilerinin katıldığı toplantı sonrası Ekici, "Altın madenciliği bir ekokırım sistemidir. Bölgemizde ne endemik oluşum, ne Seyfe Gölü Kuş Cenneti, ne tarım, ne hayvancılık, ne de Kırşehir'in su havzasının gözetildiğini gördük. Yasal haklarımızı kullanacağız" açıklamasında belirttiği gibi Kırşehir ve civarı hızla ve şimdiden etkilenmektedir. Maden sahasında açılan yüzlerce sondaj kuyusu yüzünden susuzluk çeken köyler, suyu akmayan köy çeşmeleri ile şimdiden planlanan projeler etkisini göstermiş durumda. Basına da yansıdığı gibi Kırşehir halkı yaşamlarını etkileyecek olan bu projeye karşı çıkmaktadır.

Planlanan bu dört ayrı altın madeni projesi; şehrin su kaynakları, ekolojik dengesi, koruma bölgesinde olan Seyfe Gölü, tarımı, ekonomisi, insan ve hayvan toplulukları, buna ek olarak Kızılırmak ve havzasındaki diğer tüm şehirleri; Ankara, Kırıkkale, Çankırı, Çorum ve Samsun'u bir bütün olarak tehdit altında bırakmaktadır.

Bunun yanı sıra 15 Eylül 2024 tarihli, 32663 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararı ile uluslararası sulak alanlar sözleşmesi olan RAMSAR ile koruma altında olan Seyfe Gölü koruma bölgesi 10 bin 978 hektardan 5 bin 501 hektara düşürülerek daraltılmıştır. Bu kararın da açılması planlanan maden ocakları ile ilintili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca lokal endemik bir bitki olan yani sadece bu bölgede varolan achillea hamzaoğlu-bey civanperçemi gibi 27 endemik türün mevcut olduğu havzada bu bitkilerin de nesli tükenme noktasına gelecektir. Buna ek olarak proje alanı içerisinde Çorakbayırı Mevkii Tümülsü tespit edilmiş ve I. ve III. Derece Arkeolojik Sit alanı ilan edilmiştir. Proje alanının 635 m güneydoğusunda, 1390 m güneybatısında, 5066 m kuzeybatısında I. Derece ve 4731 m kuzeybatısında ise III. Derece Arkeolojik Sit Alanları mevcuttur. İlgili meslek odaları, altın madenciliği ruhsat başvurularının artmasının endişe verici olduğunu belirtmektedir. Mera ve tarım alanları telafi edilmeyecek zararlar ile hatta yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır.

DEFAŞ Madencilik A.Ş.'nin belirlediği proje alanının konutlara mesafesi Çimeli köyündeki konutlara 393 metre, Körpınar köyündeki konutlara 883, Boztepe ilçesindeki konutlara 640 metredir. Proje sahasının 10 km güneydoğusunda Seyfe Gölü Koruma Sınırı, 2,25 km kuzeybatısında Çoğun Baraj Gölü bulunmaktadır. Proje alanının 900 m batısında ise Kılıçözü Çayı yer almaktadır ve bu çay Kızılırmak'ın kollarından biridir. 5, 803 milyondan fazla bir nüfusa sahip olan Ankara içme suyunun %50'sini Kızılırmak ile beslenen Kesikköprü Barajı'ndan temin etmeyi planlamaktadır. Dolayısıyla Ankara başta olmak üzere civar şehirlerin içme sularının temin edildiği ırmağın kirlenmesi beraberinde ciddi halk sağlığı sorunlarına da neden olacaktır. Proje bölgesi kışın kar yağışlı olduğu için kar örtüsü ve diğer mevsimlerdeki yağmur, bölgedeki yeraltı suyunu besleyen ana kaynak durumundadır. Dolayısıyla projenin sebep olacağı yağmur ve kar sularının kirlenmesi, yeraltı sularının da kirlenmesi anlamına gelecektir. Ayrıca firma 3 proje kapsamında 2.252,1 hektarlık ÇED alanı içerisinde 14 adet ocak alanı içerisindeki 3 atık barajında 30 milyon m³ zehirli atık çıkacağı hesaplanmaktadır. Firma 37 milyon 96 bin 539 ton/yıl cevher üretimini planlarken bunun 200 bin tonu zenginleştirilmiş cevher üretimi olacaktır. Delme patlatma yöntemi kullanılacaktır. Patlayıcı olarak ise patlatma sayısı yılda 552 olmak koşulu ile her patlamada 14 ton, yılda toplam 7728 ton dinamit ve ANFO'nun kullanılacağından bahsedilmiştir. Firma ÇED Başvuru Belgesi'nde suyu nereden çekeceğini belirtmemiştir fakat günde 2400 m³ olmak üzere yılda 876 bin m³ su ihtiyacı mevcuttur. Bu kadar büyük bir alan için çekilecek su miktarının Kırşehir'de kuraklığa sebep olacağı beklenmektedir. Aynı şekilde maden sahasında kullanılıp atılacak olan suyun da nereye gideceği belirtilmemiştir. Maden sahasının konumu itibarıyla bu suyun Kızılırmak'a karışması öngörülmektedir. Erzincan İliç Çöpler altın madeninde yaşananlar göz önünde bulundurulduğunda İliç-Çöpler'den daha büyük bir alana sahip olan bu projeye olumlu yaklaşmak mümkün değildir.

Bu bağlamda;

- 1) İliç'ten daha büyük bir sahayı kapsayacak olan bu projeye İliç'te yaşanan felakete rağmen onay verilme ihtimali üzerinden ne gibi önlemler alınmıştır ya da alınması planlanmaktadır?
- 2) Planlanan maden sahası birinci derece deprem bölgesi ve Seyfe Fay Zonu üzerinde bulunmaktadır. Üstüne inşa edilmesi planlanan 3 atık barajında toplanacak 30 milyon m³ zehirli atığın olası depremde Kızılırmak nehrini tamamen yok edeceği öngörülmektedir. Buna rağmen projenin ÇED raporunun tümünden reddedilmeyip sadece erteleme kararı verilmesinin amacı nedir?
- 3) İşletme ruhsatlarını alan ve böylesi genişlikte bir alanı ciddi şekilde etkileyecek olan maden tesislerinin yaratacağı çevre felaketlerine ilişkin Bakanlığınızca bir çalışma yapılmış mıdır? Yapıldıysa bu çalışmaya dair veriler ve bulgular nelerdir?
- 4) Bölgede iklim değişikliğinden kaynaklı yaşanan kuraklığa ek olarak yer altı suyunun sondaj çalışmaları ile azaldığına ve yer değiştirdiğine ilişkin şikayetler mevcuttur. Köy çeşmeleri, hayvancılıkta kullanılan yalıklar kurumuştur. Besi hayvanlarının susuzluktan öldüğüne dair yakınmalar mevcuttur. Bakanlığınız bu şikayetlere istinaden bir çalışma yapmış mıdır? Yapıldıysa bu çalışma nedir?
- 5) Bakanlığınız sondaj çalışmalarının etkilerine ilişkin etki değerlendirmesi yapmış mıdır? Bu proje kapsamında sondaj için kullanılan su miktarı, suyu nereden temin ettiği, sayıları binleri bulan sondaj kuyularının yeraltı sularını nasıl etkilediğine dair bilgi ve değerlendirmeler nelerdir?
- 6) Firma cevher üretimini planlarken üretimin, delme-patlatma yöntemiyle, yılda 552 patlatma ve her patlamada 14 ton, yılda toplam 7728 ton dinamit ve ANFO'nun kullanılacağını belirtmiştir. Etrafında onlarca köyün, mera ve çiftliğin bulunduğu,

yerleşim noktalarına bu yakınlıkta olan bir sahada delme-patlatma yöntemi kullanılmasının doğuracağı çevresel etkileri üzerine bir çalışma yapılmış mıdır? Ayrıca proje ÇED sunumunda belirtildiği gibi patlamaların Çimeli Köyü açısından kanunların kabul ettiği “kabul edilebilir gürültü üst sınır değeri” aşılmaktadır. Bu bölge halkı sağlığı açısından ciddi bir sorundur. Buna ilişkin tasarrufunuz nedir?

- 7) 15 Eylül 2024 tarihli, 32663 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararı ile uluslararası sulak alanlar sözleşmesi olan RAMSAR ile koruma altında olan Seyfe Gölü koruma bölgesi 10 bin 978 hektardan 5 bin 501 hektara daraltılmasındaki amaç maden sahası alanını genişletmek midir?
- 8) Projede elde edilmesi planlanan 200 bin ton cevherin yılda ortalama 10 bin kamyon ile taşınacağı hesaplanmaktadır. Bu cevher nereye gidecektir ve bunun trafik yükü nedir?
- 9) Tarım İl Müdürlüğü su sıkıntısından dolayı bölgede sondaj çalışmasına izin vermezken Bakanlığınızın sayısı yüzü aşkın sondaj kuyularının izinlerini hangi gerekçe ile verdiğini açıklar mısınız?
- 10) Bölgeyi besleyen Kılıçözü deresinin son 40 yıldaki debisel değişimi nedir?
- 11) Lokal endemik bir bitki olan achillea hamzaoğlu-bey civanperçemi gibi 27 endemik türün mevcut olduğu havzada bu bitkilerin de nesli tükenme noktasına gelecektir. Buna ilişkin bir çalışmanız mevcut mudur? Mevcutsa nedir?
- 12) Proje alanı içerisinde ve yakınında kalan arkeolojik sit alanları patlatmalar esnasında zarar görecektir. Buna ilişkin bir çalışmanız var mıdır? Varsa nedir?